

**Redakcja czasopisma „Jednak Książki. Gdańskie
Czasopismo Humanistyczne” zaprasza do przesyłania
zgłoszeń do numeru monograficznego:**

Fikcje Klimatyczne

Najnowszy numer pisma „Jednak Książki” chcielibyśmy poświęcić zagadnieniu fikcji klimatycznych, a więc literackim (ale też filmowym, plastycznym i wyrastającym z szeroko rozumianej kultury performatywnej) narracjom przedstawiającym obrazy planetarnego kryzysu.

Artystyczne przetworzenia problematyki antropocenu, często przybierające formę dystopijnych i postapokaliptycznych wizji, wydają się odpowiedzią na jeden z fundamentalnych dylematów przed jakimi staje nauka o klimacie, którą jest kryzys wyobraźni zamkniętej w ludzkiej skali czasowej. To właśnie sztuka dokonuje śmiałych przekroczeń zderzając perspektywę naszego gatunku i antropocentryczne doświadczenie czasowości z wymiarem planetarnym. Interesują nas artystyczne wizje świata dotkniętego radykalnymi zmianami klimatycznymi, świata „postludzkiego”, który nie przypomina znanej nam rzeczywistości a jednocześnie jest na wyciągnięcie ręki, zawieszony między odległą dystopią a porażającą teraźniejszością.

Nurt określany mianem cli-fi (climate fiction) kieruje uwagę ku twórczości tak różnorodnych pisarzy jak J.G.Ballard, Margaret Atwood, Jeanette Winterson, Michael Crichton czy Maja Lunde, ale też szerzej – ku artystycznym reprezentacjom zjawisk klimatycznych, które przestają jawić się jako element pejzażu, a stają się pełnowymiarowymi, nie-ludzkimi uczestnikami zdarzeń niczym opisane przez Timothy’ego Mortona czy Annę Lowenhaupt Tsing „hiperobiekty”. Wyłaniająca się z tych dzieł posthumanistyczna perspektywa prowokuje, by przemyśleć na nowo podstawowe kategorie i strategie poznawcze humanistyki, związane z konceptualizacją natury, relacjami człowieka z bytami „nie-ludzkimi”, filozofią czasu, podmiotowością, problematyką śladu czy zwrotem afektywnym.

Wydaje nam się również, że ciekawa byłaby konfrontacja dystopijnej, apokaliptycznej najczęściej wizji przyszłości klimatycznej z tym, co o naturze, klimacie i pogodzie wiemy z historii literatury polskiej, zanurzonej przecież niezwykle głęboko w rytmy agrarne, pasterskie, myśliwskie. „Opisy przyrody”, które nudziły uczniów w szkole, dziś ukazać mogą swoje nieoczekiwane oblicze jedynych często obrazów-reliktów przeszłości: gatunków roślin i zwierząt, krajobrazów, niuansów pór roku i pogody - przedwiośnia, złotej jesieni czy listopadowego przedzimia. Ukazywane przez literaturę od Reja po Nałkowską i Iwaszkiewicza wielorakie relacje pomiędzy ludzkimi i pozaludzkimi podmiotami ukazać mogą inne oblicze, gdy interpretować je będziemy z punktu widzenia dzisiejszych zagrożeń i przejmujących prób zapobiegania katastrofie.

Zachęcamy do podjęcia refleksji odnoszącej się do następujących kręgów problemowych:

- klimatyczne dystopie, wizje świata „postludzkiego”, planeta po człowieku
- klimatyczne topografie (wyspy, pustynie, schrony, głębia oceaniczna)
- nowi aktorzy na scenie antropocenu (lód, ekstremalne zjawiska pogodowe, mikroorganizmy)
- kondycja świadka / uczestnika / sprawcy w fikcjach klimatycznych
- relacje społeczne w dobie zmian klimatycznych
- klimat i afekty
- reakcje na kryzys klimatyczny (denializm, fatalizm, żałoba i melancholia klimatyczna, solastalgia)
- ludzkie życie "wbrew czasom" - w poszukiwaniu nienaiwnych nadziei i "słabego" optymizmu
- kryzys klimatyczny w perspektywie ekokrytycznej; koncepcja postnaturny i technonatury
- cli-fi wobec nurtów post-apo

Zgłoszenia wraz z krótkim abstraktem prosimy nadsyłać do 15 maja na adres:
redakcja.jednakksiązki@gmail.com lub monika.zolkos@ug.edu.pl
Termin nadsyłania artykułów: 31 sierpnia 2022 r.

prof. dr hab. Ewa Graczyk
dr hab. Anna Filipowicz, prof. UG
dr Monika Żółkoś